

S. Sayısı : 187

İnebolu ve Amasra Limanları yapımı için gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesi hakkındaki 4870 sayılı Kanunun birinci maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve Bayındırlık ve Bütçe Komisyonları raporları (1/359)

T. C.

Başbakanlık

Muameleat Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71 - 1027,6/2026

15. VI. 1948

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Bayındırlık Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 12.VI.1948 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan, İnebolu ve Amasra limanları yapımı için gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesi hakkındaki 4870 sayılı Kanunun birinci maddesinin değiştirilmesi hakkındaki kanun tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan

Hasan Saka

Gerekçe

İnebolu ve Amasra limanlarının inşalarına muktazi kanuni yetkiler alınmadan evvel bu limanların ne kadar zamanda ve ne miktar bir para ile vücuda getirilebilecekleri hakkında mahallerinde yaptırılan iptidai keşiflere dayanılarak avan projeleri hazırlanmış ve bu tahmini etüdülerle hâsil olan kanaate göre inşa giderleri tesbit olunarak mezkûr limanların inşa giderleri hakkındaki 4870 sayılı Kanun bu tahmini kanaatlere göre tanzim olunmuştu. Bu kanunun yayımından sonra adı geçen limanlarda işe başlanarak bugüne kadar vücuda getirilen inşaatın ve liman mahallerinde deniz ve hava şartları hakkında tutulan istatistik ve grafiklerin verdiği kanaatlerle geri kalan inşaatın ne miktar bir para ile bitirilebileceğinin hakikate çok daha yakın rakamlarla ifadelerine artık imkân hâsil olmuştur.

İkinci dünya harbi ve sonrası iktisadi olayların tesiriyle gerek yurt içinde ve gerekse yurt dışında bütün malzeme ve işçilik fiyat ve rayiçlerinde devamlı bir yükselme olmuş ve bu yüzden adı geçen limanlar inşaatında kullanılmak üzere yurt dışından satın alınması gereken yüksek kabilyetli bir çok ağır şantiye makina ve tesisleri ile diğer işletme tesislerinin ve yurt içinden sağlanan her cins malzeme ve ehya fiyatları ile Gümrük Vergi ve resimlerinin ve ücretlerinin artmış olmasından da bu limanlar inşaatının evvelce tahmin olunup kanunen tesbit edilen inşaat bedelleriyle vücuda getirilmelerine de imkân kalmamıştır.

Adı geçen limanlarımızın inşa fiyatlarında İkinci Dünya Harbinin sebep olduğu büyük terefülür ve çeşitli diğer birçok iktisadi olayların ve liman yerlerindeki deniz ve hava şartlarının tutulan istatistik ve grafikleri ve bugüne kadar yapılan inşaatın tesbit olunan maliyetleri esas alınarak realitelere uyar bir şekilde yeniden hesaplanan inşaat bedellerinin çoğaltılması gerekmiş ve bu maksatla ilişik kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Bayındırlık Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Bayındırlık Komisyonu

Esas No. 1/359

Karar No. 12

18. VI. 1948

Yüksek Başkanlığa

(İnebolu ve Amasra Limanları yapımı için gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesii hakkındaki 4870 sayılı Kanunun birinci maddesinin değiştirilmesi) hakkında Bayındırlık Bakanlığınca hazırlanıp Bakanlar Kurulunca onanan kanun tasarısı Yüksek Başkanlıktan Komisyonumuza havale edilmiş ve Komisyonumuzda Bayındırlık Bakanı ve Bakanlık yetkili elemanları huzuriyle tasarıyı incelemiştir.

Hükümet gerekçesinden ve komisyona yapılan açıklamalardan bu limanların inşası için ozaman mahallinde yapılan iptidai etüdlere dayanılarak inşa giderlerini tesbit eden 4870 sayılı Kanunun hazırlanmış ve buna göre işe başlanmış işe de inşaatın devamı esnasında liman mahallerinde deniz hava ve şartları hakkında tutulan istatistik ve garfiklerin verdiği kanaatlerle bu limanlar inşaatının ne miktar bir para ile tamamlanabileceği hakkında hakikate daha yakın bir etüd yapılmasına imkân hâsıl olmuştur.

Bu etüdlere verdiği kanaatlere muvazım olarak İkinci Dünya Harbi ve harb sonrası iktisadi şartlarının tesiriyle gerek yurt içinde ve gerek yurt dışında bütün malzeme ve işçilik fiyatlarında devamlı bir yükselme hâsıl olmuş ve bu yüzden adı geçen limanlar inşaatında kullanılmak üzere hariçten satın alınması gereken birçok ağır şantiye makine ve tesisleriyle diğer işletme tesislerinin ve yurt içinden temin edilecek her cins malzeme ve eşya fiyatları ile gümrük resimlerinin ve işçilik ücretlerinin artmış bulunduğu keyfiyeti de bir vakıadır.

Gerek katı etüdlere verdiği kanaatler ve gerek yukarıda zikredilen sebepler dolayısıyla her türlü inşa malzeme ve işçilikleriyle ve şantiye

makine ve tesislerinin işletmeye mütaallik diğer vesait ve tesislerle fiyatlarındaki esaslı yükselmeler sebebiyle adı geçen limanlar inşaat ve tesisatın 4870 sayılı Kanunla tesbit edilen bedelle inşasına imkân kalmamıştır.

Karadeniz sahilinde birer korunma limanı olarak yapılacak olan bu limanların biran evvel inşasındaki lüzum ve ehemmiyet gözönünde tutularak yukarıdaki esaslar dâhilinde bugünün şartlarına göre inşaat bedelinin artırılmasına katı lüzum hâsıl olduğu neticesine varılmıştır.

Bu itibarla 4870 sayılı Kanunun birinci maddesinin değiştirilmesi hakkındaki Hükümet tasarısının aynen kabulüne komisyonumuzca oy birliğiyle karar verilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna vermek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Bayındırlık Komisyonu Baş.

Sözü

Trabzon

Ankara

S. Day

R. Börelçi

Kâtip

Konya

Antalya

Burdur

R. Erel

N. Aksu

A. Ali Çınar

Bursa

Eskişehir

Isparta

S. T. Arsal

K. Zeytinöğlü

K. Aydar

İmzada bulunamadı

Kars

Kars

Kocaeli

M. Bahadır

A. S. İter

A. F. Abasıyanık

İmzada bulunamadı

Konya

Kütahya

Maras

Dr. S. İrmak

H. Benli

H. R. Tangut

İmzada bulunamadı

Niğde

Niğde

Samsun

İ. R. Soyer

H. Mengi

Y. Kalgay

Tunceli

Urfa

M. Tan

R. Soyer

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Bütçe Komisyonu
Esas No. 1/349
Karar No. 97

29 . VI . 1948

Yüksek Başkanlığa

İnebolu ve Amasra limanları yapımı için gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesi hakkındaki 4870 sayılı Kanunun birinci maddesinin değiştirilmesine dair Bayındırlık Bakanlığınca hazırlanıp Başbakanlığın 15. VI. 1948 tarihli ve 6/2026 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun tasarısı Bayındırlık Komisyonu raporiyle birlikte Komisyonumuza verilmiş olmakla Bayındırlık Bakanlığının yetkili temsilcisi ve Maliye Bakanlığı adına Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürü hazır oldukları halde incelenip görüşüldü.

Bayındırlık Komisyonunca da aynile kabul edilen tasarınm adı geçen limanların inşasına 4870 sayılı kanun ile verilmiş olan yetkiye dayanılarak temin edilen ödenekle inşaata başlandıktan sonra meydana çıkan bazı teknik sebepler ve fiat artışları dolayısıyla ödeneğinin artırılması maksadiyle tanzim edildiği anlaşılmıştır.

Alman izahlara göre; İnebolu gibi Kara Deniz'in en sert fırtınalarına maruz olan bir mahalde inşa edilecek bir limanın pilân ve projelerinde yapılacak tahminlerin katiyeti ifade etmesi mümkün olmayacağı tabii bulunduğundan, bidayette 4870 sayılı kanunla her iki liman için yıllık tediye miktarı 900 000 lirayı geçmemek üzere üç buçuk milyon liraya kadar gelecek yıllara geçici taahhüdün girişime yetkisi verilmiş ve buna dayanılarak her iki limanın inşası bir mütaahhide ihale edilmiştir.

Bu paranın şimdiye kadar bir milyon lirası her iki limanda yapılan tesislere ve evvelce yapılmış olan bir kısım dalgakıranların takviye ve tamirine sarfedilmiştir.

Ancak, işlerin bu suretle cereyanı sırasında bir taraftan malzeme ve inşaat maddeleri fiyatının yükselmesi; İnebolu Limanının yeni tamir görmüş dalgakıranının ancak mahdut istikametlere karşı nispi bir muhafaza siperi vazifesini görmesi şantiyenin sâhib tesisleri için

kâfi gelemediğinden muvakkat bir servis dalgakıranı yapmaya zaruret hâsıl olması, yine bu tesisat münasebetiyle halkın kullandığı bir kısım kumsallığın işgali sebebiyle halkın deniz vasıtalarını çekmek üzere başka bir sahanın tahsisi ve bu mahal ile muvasalanın tesisi için uzun ca bir köprü ile servis yolunun yapılmasına ve liman inşaatına elverişli taşın temini için açılan ocağın Kastamonu yolu üzerinde olmasından dolayı bu kısımda bir varyant yapılması ve büyük hacimde taşın bu muntıkada açılan ocaklardan istihsalı mümkün olmadığından çimento bloklar yapmak zaruretleri hâsıl olmuş ve bu vaziyet ihale bedelinin % 20 sini çok geçmekte olduğundan mukavelenin feshi ile yeniden ihaleyi icap ettirmiştir. Bunlardan başka eski mütaahhidin liman inşaatında kullanılmak üzere satınalıp memleketimize getirilmiş olan ve emsali memlekette bulunmadığı gibi bu gün de tedariki hemen çok güç olduğu ifade edilen makinaların 500 000 bin liraya satın alınması ve bu suretle ihalenin daha iyi şartlarla temini imkânının hâsıl olduğu ve bütün bu zaruretler neticesinde her iki limanın inşa ödeneğinin üç buçuk milyon lira artırılmasını icap ettirdiği anlaşılmış bulunmaktadır.

Komisyonumuz tasarımı bu izahlardan sonra aynile kabul etmiştir. Yalnız bu tasarıda yıllık tediye miktarı, benzeri kanunlarda olduğu gibi zikredilmemiş olup her yıl, bütçe imkânlarına göre konması mümkün ödenek Bakanlar Kurulunca ayarlanacağı cihetle bu limanın ehemmiyeti ve kısa bir zamanda bitirilmesinin, Kara Deniz de seyrişiferin emniyetinin sağlanması noktasından, lüzum ve zarureti gözönünde tutularak tahmin edildiği veçhile dört yılda bitirilmesini temin edecek şekilde ödenek tahsisini Komisyonumuz tavsiyeye değer görmüştür.

Tasarı ivedilikle müzakere dileğiyle Kamutayın onayına arz edilmek üzere Yüksek Baş-

kanlığa sunulmuştur.

Başkan	Sözcü	Kâtip	Eskişehir	Eskişehir	İstanbul
Mardin	Ankara	Ankara	Muhallifim	Muhallifim	Dr. A. Adıvar
R. Erten	M. Eriş	F. Öymen	H. Polatkan	A. Potuoğlu	
Amasya	Amasya	Ankara	Kastamonu	Kırşehir	Kocaeli
A. Eymir	A. K. Yiğitoğlu	N. C. Akkerman	M. Akalın	Ş. Torgut	Dr. F. Ş. Bürge
Ankara	Aydın	Balıkesir	Konya	Niğde	Samsun
C. Gölet	Gl. R. Alpman	E. Altan	S. Çumralı	R. Gürsoy	M. A. Yörüker
Bursa	Bursa	Diyarbakır	Konya		
F. Bük	Dr. M. T. Simer	Ş. Uluğ	M. A. Binal		

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

İnebolu ve Amasra Limanları yapımı için gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesi hakkındaki 4870 sayılı Kanunun birinci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — İnebolu ve Amasra Limanları yapımı için gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesi hakkındaki 13. II. 1946 tarihli ve 4870 sayılı Kanunun 1 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir: İnebolu ve Amasra limanlarındaki dalgakıranların onarılma ve uzatılmaları ve bu limanlarda yavaşma yerleri, tarama ve limanla ilgili diğer işlerin yapılması için yıllık ödeme miktarı Hükümetçe tesbit olunmak üzere 7 milyon liraya kadar gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişmeye Bayındırlık Bakanı ve faizleriyle birlikte bu miktara kadar bono çıkarmaya Maliye Bakanı yetkilidir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Maliye ve Bayındırlık Bakanı yürütür.

Başbakan	Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
H. Saka	Başb. Yardımcısı	
Adalet Bakanı	Millî Savunma Bakanı	
Fuad Sirmen	H. Çakır	
İçişleri Bakanı	Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
M. H. Göle	N. Sadak	Ş. Adalan
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı	
T. Banguoğlu	Nihat Erim	
Ekonomi Bakanı	Sa. ve So. Y. Bakanı	
C. Ekin	Dr. K. Bayizit	
Gümrük ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı	
Emin Erişirgil	Cacid Oral	
Ulaştırma Bakanı	Ticaret Bakanı	Çalışma Bakanı
Güleke	C. S. Barlas	T. B. Balta